

„A ki a világ minden álmát összegyűjteni akarná, hétszer beutazhatná a tengereket, szárazföldeket, mégis elhullajtana egy-egy álmot valahol, amelyet nem vett észre, és műve csonka volna”

— írja Krúdy Gyula egykori álmoskönyvének bevezetőjében. Mi mindennel kellett foglalkoznia hajdanán egy magyar írónak, hogy megélessen! Lám, még az álmokat is könyvbé róttá, hogy egy-némely forintokat gyűjthesen — a maga írói álmainak megálmodásához.

Minden változik, még az álmok is. Az 1756-ban megjelent Álmos Könyvteské-jéből például éppen csak szemelvényeket vett ki Krúdy, annyira elavultak pár nemzedék alatt a régi álmok. „Bövéru, jóláplált, vérmes magyarság lakott a Duna és a Tisza mentén — írja. — A disznótör, a szüret, az ünnepnap, névnap pontosan megtartott. A has örökös elenségeskedésben volt a lélekkel. Kicsattanó arcú ösanyáink, potrohos ösapáink meleg dunyháik alatt sok bolondot összeálmodtak... Ezért találhatók olyan álomképek az 1756-os könyvben, amilyen álmok manapság már nincsenek. Ki álmodja napjainkban, hogy kobzot, lantot ver? (Ami azt jelenti, hogy: tested őrizd

Krúdy álmoskönyvét olvasom

a gonosztól.) Ki hord álmában kézfát? (Szükséges dolgot jegyez, amelyben el kell járnod.)”

Változnak bizony az álmok, azóta is változnak. Nemcsak mert kevesebb a disznótör és a névnap, s mert dunyha helyett modern műanyag paplannal, pléddel takarózzik a magyar, hanem mert a világ is legalább akkorát fordult, mint a takaró. Szavak, fogalmak, személyek, hivatalok múltak el — minek hát velük álmodni? Lapozgatom Krúdy könyvét. Ugyan ki álmodik ma már akó-val (vigasztalódsz bánatodban)? Magyar földről kivesszt az apáca (őrizkedj a titkos fájdalomtól, más szerzők szerint eljegyzésed felbomlik, családi perpatvar). *Arácafejedelem-asszony* nélkül is van nagyra-vágyás, és *apácázárda* nélkül is könnyelműség. Az *apáturak* száma is csökkent valamelyest, manapság hát inkább telefonon hívnak vendégségbe, nem álom útján. Melyik kedves olvasó álmodott utoljára *apostollal*? (Véleményed révén haszonhoz jutsz.) A földbirtokok elmúltával elmúltak az *árendások* is (rossz vásár, veszteség), legfeljebb ha ge-

binessel álmodunk (hirtelen gazdagság, adó, netán börtön). *Atlaszruhában* ma már kevesen járnak (kivált a beaténekesek), pedig róla álmodni gazdagság, nagy hír. A *balett-hölgy* manapság is van némi összefüggésben a felesleges kiadással, a *bankó* ma is nagy öröm, de például a kitüntetésekét anélkül kapjuk, hogy báróval álmodnánk. Nem is tudom, mikor álmodtam utoljára *baziliszk-szemmel* (szerencsétlenség), *bencés pappal* (törvényszékkel lesz dolgod), *betýárral* (vératlan szerelmeskedés), *burnótszelencével* (lelkifurdalás), *céhmasterrel* (katonaságot jegyez), *csapófával* (nem vagy elég szorgalmas teendőidben), *csiszárral* (csókolózzás), *csuhával* (zivatár). *daróccal* (kellemetlenség). Ritka álom, de nem árt, ha tudjuk, hogy *dervis* (nem az Egri csillagokból!) betegnek igen jó, *dolmány* öröm, *érsek* szerencse, *esperes* udvarias barát. *Főemberrel* beszélni ma is hasznos ugyan, de például ritka álom manapság a *gályá* (új hírek), *garabonciás* (nagy szerencse jele), *griffmadár* (örökség), *guardián* (harag), *herceg* (ha hullámos hajzatú, nagy boldogtalanság szerel-

medben), *hód* (pör), *ispán* (munka), *kaloda* (vigasz, de gonosz szerelem is), *kalifa* (nagy szorongatás), *kámzsa* (szegény), *kanonok* (péNZ áll a házhoz), *kisértet* (csupa öröm, szerencse), *kova* (szervezés, szegénység köve), *kupec* (szerencse, de kereskedőnek: veszteség), *lidérc* (megcsalnak), *manó* (kis szerencse), *nimfa* (tanulónak megpróbáltatás), *obstitos* (hazugság), *ördög* (nyereség), *örzöangyal* (vesztély jele), *párbaj* (elvesztett ügy), *svuiksz* (kinevetnek), *szent* (lánynak jegyez közeli elcsábítást, asszonynak bűnbánást) stb.

Krúdy korában a lottózás még nem dült oly mértékben, mint manapság, kevés adatot vesz hát át az 1799-ben megjelent Megnagyobbított Álmoskönyvből. Ami kevés utalást találtam, ide from az olvasó okulására: ha családi szaporodással, avagy terveiben való feltartóztatásról álmodik, a *hármás* számot variálja, levél-álom a *kettesre* utal, az egészség száma a *hatos*, az ajándékozásé a *négyes*, a szerencsétlensége a *hetes* és a *tizenhármás*, a jó híré a *kilences*, az öröme a *tizes*.

Hanem ha mégse húzzák ki az őttalálást, engem senki se okoljon.

Mosolygó Antal